

بررسی میزان آشنایی وبلاگ نویسان اجتماعی با قوانین و جرائم اینترنتی

* دکتر عبدالرضا شاه محمدی

** آزاده طاعتی

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی میزان آشنایی وبلاگ نویسان اجتماعی با قوانین و جرائم اینترنتی انجام شده است. روش تحقیق از نظر شیوه گردآوری اطلاعات توصیفی (پیمایشی) و از نظر هدف کاربردی بوده است. جامعه آماری پژوهش کلیه وبلاگ نویسان سایت وبلاگ و پرشین بلاگ می باشند که ۱۰۰ وبلاگ را شامل می شوند. بر اساس جدول مورگان و جرگسی حجم نمونه این تحقیق ۴۰۰ وبلاگ نویس را شامل می شوند. ابزار گردآوری دادهها، پرسشنامه محقق ساخته و با استفاده از طیف لیکرت بوده است. روایی پرسشنامه با مطالعه منابع و اخذ نظرات چند تن از اساتید با تجربه و صاحب نظر بدست آمد و برای محاسبه پایایی آن نیز تعداد ۳ پرسشنامه بین جامعه آماری (غیر از نمونه اصلی) توزیع و با استفاده از آلفای کرونباخ ضریب ۰/۸۷ برآورد گردیده است. دادههای گردآوری شده به کمک روشهای آمار توصیفی و آزمون استنباطی و از طریق نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج یافته حاکی از آن است که اکثر وبلاگ نویسان، به وبلاگ نویسی با هدف ارائه گزارش های دست اول از مسائل جدید روی می آورند. از نظر وبلاگ نویسان، آنها با قوانین و جرائم اینترنتی آشنا نیستند و به دلیل عدم آشنایی با این قوانین نمی توانند در زمینه وبلاگ نویسی این نوع قوانین را اعمال نمایند.

واژه های کلیدی: وبلاگ، اینترنت، وبلاگ اجتماعی، فضای مجازی، قوانین، جرائم.

مقدمه

یکی از پدیده های جدید و تاثیر گذار در حیطه اینترنت، وبلاگ می باشد. در سال های اخیر این پدیده انقلابی در اینترنت و فرهنگ استفاده از آن به وجود آورده است. بسیاری از اندیشمندان و صاحب نظران بر این باورند که دلیل این امر قابلیت هائی است که در وبلاگ ها نهفته است. مهمترین قابلیت که تفاوت عمده وبلاگ و سایت نیز به حساب می آید این است که ایجاد یک وبلاگ احتیاج به تخصص و دانش خاصی ندارد و همین امر باعث شده است که افراد زیادی به وبلاگ نویسی روی بیاورند.

تفاوت دیگر، رایگان بودن ایجاد و استفاده از وبلاگ هاست که این تفاوت نیز نقش بسیار مهمی در استقبال افراد و بخصوص جوانان از این پدیده دارد. همین استقبال گسترده باعث شده اطلاعات و مطالب بسیار مفیدی از این رهگذر به عرصه اینترنت افزوده شود. اطلاعاتی که ما تا پیش از این به علت ناآشنائی این اقتشار با طراحی صفحات وب، از آنها محروم

بوده ایم. این پدیده بخصوص در ایران با استقبال گسترده تری مواجه شده است. بر کسی پوشیده نیست که جامعه مجازی در اثر فناوری اطلاعات و ارتباطات در حال افزایش است. در این جامعه مجازی که فضای سایبر نیز نامیده می شود، تعاملات اجتماعی نیز به شکل دیگری انجام می شود. نکته قابل توجه این است که مهمترین قاعده اجتماعی نظم و قانون است. (ساروخانی، ۱۳۸۱: ۴۵) هر تعامل اجتماعی باید ذاتا با مفهوم جامعه سازگار باشد. از این روست که برخی از فعالیت ها در جامعه جرم محسوب می شود. جامعه بشری برای مصون ماندن از آفات این فن آوری نیازمند آگاهی و شناخت از قوانین و مقررات خاص آن است و خروج از چارچوب قوانین، موجب ارتکاب جرم می گردد. با توجه به این که وبلاگ نویسی به عنوان یکی از فعالیت های اینترنتی، در حال افزایش است، در این تحقیق سعی شده، میزان آشنایی وبلاگ نویسان با قوانین و جرائم اینترنتی مورد بررسی و پژوهش قرار گیرد.

چارچوب نظری

نظریه های متفاوت و حتی متناقضی در خصوص تاثیر وسایل ارتباط جمعی وجود دارد. برخی از این نظریه ها تاثیر وسایل ارتباط جمعی را به افراط و تفریط کشانیده و برخی دیگر از نظریه ها، تاثیر وسایل ارتباط جمعی را مطلق و برخی دیگر را تا حدودی بی اثر خوانده است. (اجللی، ۱۳۸۵: ۱۷۴)

جامعه اطلاعاتی

اتکاء روزافزون بر فعالیت هایی که مستقیما با تولید، توزیع و کاربرد مرتبط است سبب گردیده است که بسیاری از کشورهای صنعتی جهان را جامعه اطلاعاتی بخوانند و در حقیقت این مفهوم نیز در ابتدا برای توصیف مشخصات نوین کشورهای فراصنعتی به کار رفته است، کشورهایی که در آنها همه چیز وابسته به اطلاعات است. (معمدنژاد، ۱۳۸۴: ۸۷) واژه جامعه اطلاعاتی و مفاهیم شبیه به آن یعنی، عصر اطلاعات و اقتصاد دانش جامعه ای را توصیف می کند که برای تولید انواع کالاها و خدمات وابستگی زیادی به کاربرد فن آوری اطلاعات و جود دارد. جامعه صنعتی برای افزایش کار بدنی انسان ها به نیروی درونی موتورهای نیازمند بود، اما جامعه اطلاعاتی برای افزایش کار ذهنی نیازمند فن آوری رایانه است. (وبستر، ۱۳۸۴: ۴۹) بسیاری از اندیشمندان و صاحب نظران بر این باورند که مفهوم جامعه اطلاعاتی بامفهوم جامعه توده وار به کلی متفاوت است و از برخی جهات حتی با آن تضاد دارد. درحالی که جامعه توده وار بر ارتباطات یک سویه تاکید دارد. جامعه اطلاعاتی به ارتباطات دو سویه اهمیت می دهد و متمایل به گسترش علایق

چندگانه و متعدد است. شاید بتوان گفت که به تعبیر "دانیل بل" جامعه اطلاعاتی در حکم نوعی گسترش مفهوم جامعه فراصنعتی است با این تفاوت که در آن نقش فن آوری اطلاعات بسیار توسعه یافته است و عنصر اطلاعاتی مهمترین عامل متحول کننده سازمان اجتماعی است. "وبستر" با مرور در تعاریف موجود این طور نتیجه گیری می کند که تعاریف ارائه شده برای جامعه اطلاعاتی را می توان در رابطه با اینکه بر چه بعدی از جامعه اطلاعاتی بیشتر تاکید می کنند به پنج دسته؛ فرهنگی اقتصادی، شغلی، فن آوری و فضایی تقسیم کرد، که البته تعاریف فن آوری بیشتر مورد توجه بوده است. (windeatt, 2006: 89) تردید نیست که یک محور مهم جامعه اطلاعاتی، بزرگراههای اطلاعاتی هستند و این بزرگراه هایی که اینترنت یکی از نمونه های مهم در حال تکوین آن است، از نظر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فضای تازه ای را برای انسان های معاصر ایجاد میکند، فضایی با عناصر تازه، فضایی بدون مرزهای جغرافیایی و سیاسی و بالاخره تصویری از انسان همه جا حاضر را به دست می دهد. تاثیر این بزرگراه های اطلاعاتی را مشابه با اختراع چاپ ذکر کرده اند. این بزرگراه ها بر ارتباطات، آموزش، تفریح، رفاه و... انسانی موثرند و در حوزه های بسیاری آگاهی ها، نگرش ها، و رفتارهای بشری را تحت تاثیر قرار خواهند داد. (معمدنژاد، ۱۳۸۴: ۵۶)

ویژگی های جامعه اطلاعاتی

جامعه اطلاعاتی را می توان از جنبه های اقتصادی، فن آوری، اجتماعی سیاسی، و فرهنگی به اختصار مورد توجه قرار داد.

ویژگی های اقتصادی: امروزه برای بازارهای جهانی ادامه فعالیت بدون مددگرفتن از قدرت کامپیوترها و سیستم مخابرات امکان پذیر نیست. صنایع کارخانه ای مبتنی بر شبکه های جهانی گروه های مختلف مدیران مهندسين و کارکنان خط تولید همانند

سرویسهای مالی شرکت های بزرگ که در مبادلات خارجی فعالیت دارند، نمی توانند خارج از شبکه های نوین اطلاعات و ارتباطات به فعالیت پردازند. ثروتمندترین کشورهای امروز جهان آنهايي هستند که بیش از دیگران از ساختار نوین اطلاعاتی جهان بهره مند می باشند.

ویژگی های فن آوری: تعجب آور نیست که جنبه فن آوری از مهم ترین ابعاد جامعه اطلاعاتی به شمار آید. همگرایی و پیوند رایانه و مخابرات امروزه از واقعیت معمولی زندگی در تمامی اجتماعات نوین است. واقعیت آن است که انقلاب اطلاعات فقط جنبه بین المللی ندارد، بلکه خصیصه جهانی دارد. نظام تصمیم گیری در بخش اعظمی از حوزه های واقع در جهان پیشرفته امروز به نظام های پیچیده فن آوری اطلاعات و نرم افزارهای توانمند وابسته است. البته می دانیم که پیچیدگی فن آوری و حرف استفاده از آن شرط کافی برای دست یابی به پایگاه یک جامعه اطلاعاتی نیست، هر چند که پیش شرط، یا زمینه زیربنایی لازم است.

ویژگی های اجتماعی: با توجه به یک رابطه متقابل و تعاملی که در پرتو فن آوری اطلاعات در عرصه رفتارهای مصرف کنندگان به وجود آمده است، بسیاری از شیوه های زندگی و از جمله تقسیم جنسی کار در آستانه تحول قرار گرفته است و صور نوینی از تدارک کالاها و خدمات را ایجاد کرده است که نقش دو جنس در آن مورد تعریف مجدد قرار می گیرد.

ویژگی های سیاسی: شبکه های جهانی تلویزیون، جهان را در آستانه تحولاتی قرار داده است و پوشش خبری آتی را کم و بیش در تمام نقاط جهان تدارک دیده است و امر شفافیت خبری را مبدل به یک واقعیت معمولی کرده است. ویژگی های فرهنگی: تحولاتی که در پرتو فن آوری اطلاعات به وقوع پیوسته است. تحولاتی عمیق را نیز در ارزش های

فرهنگی و آداب و رسوم ملت ها و اقوام به وجود آورده است و بازاریابی و تشخیص هویت آنها را در عین حال با دشواری های تازه ای مواجه می سازد. هر چند که عملاً شاهد ظهور فرهنگ های الکترونیکی متفاوتی در نقاط مختلف جهان بوده ایم (نفوذهای مختلف محلی و ملی) اما در کنار این پاسخ های متفاوت شاهد تشابه نگاه در حوزه های معینی هم هستیم و افکار عمومی جهانی واقعیتی محسوس است (وبستر، ۱۳۸۴: ۵۸)

وبلاگ چیست؟

وبلاگ، یک صفحه وب (مشابه یک روزنامه شخصی) و با قابلیت دستیابی عموم کاربران به آن است. وبلاگ ها بر اساس یک نظم خاص بهنگام و محتوای وبلاگ نشان دهنده شخصیت مولف و یا مولفان آن می باشد. اولویت استقرار و یا نشر مطلب بر اساس یک ساختار زمانی شکل می گیرد. در این حالت خوانندگان وبلاگ ها همواره در ابتدا جدیدترین مطلب و یا مطالب منتشر شده را مشاهده و در صورت تمایل آن را مطالعه می نمایند. سایت پرشین وبلاگ نیز در سرفصل خود وبلاگ را چنین تعریف کرده، وبلاگ محیطی است که به شما امکان انتشار ایده ها، افکار و دیدگاه های خود، همانند یک روزنامه نگار را میدهد. به عبارت دیگر وبلاگ ها حاوی مطالبی می باشند که یک فرد بر روی اینترنت قرار داده و عموماً به طور منظم آن را به روز می کند. این نوشته ها الزاماً در قالب خاصی نبوده و شکل رسمی مانند نشریات را ندارد و به فراخور ذهنیات شخص نویسنده و همچنین به اقتضای زمان نوشتن و ماهیت موضوعات، کاملاً متنوع هستند. (وبستر، ۱۳۸۴: ۴۹)

بلاگر کیست؟

بلاگر شخصی است که معمولاً و نه الزاماً صاحب یک وبلاگ می باشد که با سرزدن به وبلاگ دیگران، خواندن مطالب موجود در آنها نظر و ایده شخصی خود در مورد آن یادداشت را در وبلاگ شخص مقابل قرار می دهد و از صاحب آن وبلاگ برای مشاهده وبلاگ خود دعوت می کند و به این ترتیب با یک وبلاگر، اساس و پایه یک دوستی را پایه ریزی می کند و معمولاً با تکرار مداوم این کار و سرزدن به وبلاگ های دوستان به صورت مرتب دوستی خود را حفظ می کنند. در عین حال بلاگرهای مختلف با لینک دادن به همدیگر معمولاً در گوشه ای از صفحه با عنوان... دوستان و... قبیله های اینترنتی را به وجود می آورند.

در بسیاری از موارد ممکن است وبلاگر هیچ وقت همدیگر را ملاقات نکنند و حتی از هویت واقعی و حقیقی یکدیگر هم باخبر نباشند که این موضوع باعث می شود وبلاگر خیلی راحت نظرات و عقاید خود را یکدیگر در میان بگذارند بدون ترس از اینکه ابراز این مطالب می تواند برای وی مشکلاتی را به وجود آورد. (وبستر، ۱۳۸۴: ۹۸)

کاربرد وبلاگ ها

وبلاگ ها با تمرکز بر روی یک موضوع خاص می توانند بستری مناسب برای ارائه اطلاعات فراهم نمایند. با مطالعه و خواندن مطالب منتشر شده بر روی یک وبلاگ که توسط فردی با علایق مشترک باشد تهیه و منتشر شده است، احتمال یافتن مطالب مورد نظر در زمانی معقول فراهم می گردد. با ترکیب و جمع بندی مطالب منتشر شده در ارتباط با یک موضوع خاص از چندین وبلاگ انتخابی می توان به مجموعه ای از اطلاعات مورد علاقه، دست یافت. محتویات وبلاگ به منزله یک بایگانی از افکار و اندیشه های وبلاگ نویسان آن بوده که در مقاطع مختلف نوشته شده و در صورت نیاز به اطلاعاتی خاص می توان با استفاده از مراکز جستجو و بر اساس یک کلید واژه خاص به آنان مراجعه کرد. همان گونه که قبلاً اشاره شد وبلاگ ها به محیط یا رسانه ای محاوره ای برای مباحث عمومی و تخصصی

تبدیل شده و امکان تعامل اطلاعاتی بین و بلاگ نویسان و خوانندگان از یک طرف و خوانندگان با خوانندگان از طرف دیگر فراهم می گردد. ویژگی فوق از ماهیت دوطرفه بودن وب به نحو احسن استفاده آن را در جهت اهداف خود به کار می گیرد.

پدیده وبلاگ نویسی، فرصت ها و پتانسیل های مناسبی را در جامعه شبکه‌ای، ایجاد مینماید. نویسندگان وبلاگ ها به مرور زمان، توسط خوانندگان خود شناخته خواهند شد. بدین ترتیب آنان در معرض فرصت هایی قرار خواهند گرفت که شاید هرگز تصور آن را نمیکردند در جامعه شبکه‌ای هر شخص می تواند دارای سهمی در تولید و ارائه اطلاعات داشته باشد و خود نیز میتواند از دستاوردهای اطلاعاتی دیگران استفاده نماید. وبلاگ ها دارای تاثیری مثبت در خصوص چرخش آزادانه اطلاعات در یک جامعه اطلاعاتی می باشند خواننده و نویسنده یک وبلاگ اغلب به یک جامعه یا سازمان تعلق نداشته و برای ارتباط بین آنان مرز خاصی وجود نخواهد داشت. بدین ترتیب ما شاهد تقابل افکار، اندیشه‌ها در یک مقیاس گسترده و جهانی بوده که زمینه یک جامعه اطلاعاتی را ایجاد می نماید.

وبلاگ چه رسانه ای است؟

یکی اینکه وبلاگ حول محور شخصی ایجاد می شود. (درحالی که وب سایت حول محور موضوع ایجاد می شود) دیگر اینکه وبلاگ غیر حرفه‌ای است و هر فرد بدون نیاز به سرمایه و امکانات پیچیده فن آوری و فارغ از کنترل اعمال شده بر رسانه‌های حرفه‌ای و به دور از نقادی خشن ناظر بر رسانه‌های حرفه‌ای می تواند در وبلاگ شخصی اش بنویسد.

سوم اینکه وبلاگ مثل یادداشت شخصی به گونه‌ای دلخواهی و بی نظم نوشته می شود و به همین دلیل، اهمیت آن درنوشته شدن است و نه خوانده شدن.

چهارم اینکه وبلاگ به دلیل اینکه می تواند یک رسانه کاملاً یک نفره باشد، به دور از نهان - روشن اعمال شده توسط عرف و قانون نوشته شود و لذا نویسنده را دچار آزادی می کند و این آزادی با استفاده از اسم مستعار به فرد اجازه می دهد تا بتواند حداکثر خواسته‌های فردی خود را در یک محیط مجازی بیان کند. خواسته‌های این که در وبلاگ تا حد امکان از قضاوت اخلاقی جامعه می گریزند و به فرد احساس نزدیک بودن به خود را می دهد. پنجم اینکه نوشته وبلاگی از امکانات وبلاگ مانند اینک دادن استفاده از صدا و تصویر و گرافیک پویای اینترنتی استفاده می کند... (وبستر، ۱۳۸۴: ۵۶)

جرم اینترنتی

علم حقوق و ماشین های هوشمند

ظهور رایانه‌ها، ماشین‌های سایبرنتیک و ماشین‌های هوشمند، علم حقوق را نیز به شدت تحت تأثیر قرار داده است. آنجا که قانون وضع شود، و آنجا که جامعه بشری نیازمند به وضع مقررات و حفظ نظم، عدالت و جرم است، دانش حقوق رخ می‌نماید و نقش اساسی خواهد داشت. اختراع رایانه یا رایانه، جهانی را آفریده است که نیازمند مقررات ویژه ای است، و جوامع بشری برای مصون ماندن از آفات یک چنین فن آوری غول آسایی نیازمند قوانین و مقررات خاصی هست. فن آوری ماشین‌های هوشمند شامل رایانه و ابر رایانه، سیبرنتیک، بیونیک، روبات‌های هوشمند

است فضای رایانه‌ای^۱ و حقوق رایانه‌ای^۲ نیز به دنبال ظهور ماشین‌های هوشمند در دنیای حقوق پیدا شده‌اند. فضای رایانه‌ای فضایی است که در آن اطلاعات و داده‌های علمی، صنعتی، حقوقی، اقتصادی و یا هر اطلاعات دیگری ثبت می‌شود و زندگی خصوصی اشخاص نیز در آن ثبت و ضبط می‌شود. آیا هر کسی، در هر جای دنیا حق دارد بدون اجازه صاحب آن به اطلاعات، به ویژه اگر محرمانه باشد، دست پیدا کند؟ حقوق رایانه‌ای، حقوقی است که فضای رایانه‌ای را از لحاظ قانونی مورد حمایت و پشتیبانی قرار خواهد داد. حقوق رایانه‌ای دارای آثار وضعی در حقوق خصوصی، و از سوی دیگر در حقوق کیفری است.. (معتدنازاد، ۱۳۸۲: ۱۹۸)

حقوق مدنی و رایانه‌ای

در حقوق مدنی از باب مسئولیت مدنی، ما می‌توانیم به حل و فصل دعاوی در حقوق کامپیوتری بپردازیم. از لحاظ مسئولیت مدنی، ماده ۱ قانون مسئولیت مدنی، مصوب ۷ اردیبهشت ۱۳۳۹ مقرر می‌دارد: «هر کس بدون مجوز قانونی عمداً، یا در نتیجه بی احتیاطی به جان یا سلامتی یا مال یا آزادی یا حیثیت یا شهرت تجارتنی یا به هر حق دیگری که به موجب قانون برای افراد ایجاد گردیده لطمه‌ای وارد نماید که موجب ضرر مادی یا معنوی دیگری شود، مسئول جبران خسارت ناشی از عمل خود می‌باشد».

اگر کسی از طریق کامپیوتر به اسرار زندگی خصوصی افراد دست پیدا کند و آنها را افشا کرده و یا انتشار دهد و موجب خسارت معنوی اشخاص شود، طبق این ماده مسئول جبران خسارت وارده طبق رأی دادگاه می‌باشد. حال اگر کسی اسرار صنعتی و تجاری یک شرکت تجارتنی یا یک شخصیت حقوقی را به سرقت برد و استفاده کرد چه حکمی پیدا می‌کند؟

اگر شخصیت حقوقی تحت پوشش ماده ۲۰ قانون تجارت، و یک شرکت تجارتنی خصوصی باشد تابع سرقت، و قانون مسئولیت مدنی است. چون سوء استفاده کننده با دسترسی به اطلاعات و طرح‌ها و اسرار صنعتی، تجاری و اقتصادی یک شرکت صنعتی، تجارتنی از آن به نفع خود استفاده کرده که این عمل هم سرقت اسرار آن شرکت است، و هم از باب حقوق مدنی، داراشدن غیر عادلانه است.

در خصوص دارا شدن غیر عادلانه، ماده ۱۳۷۵ به بعد قانون مدنی فرانسه مقرر می‌دارد که داراشدن غیر عادلانه یا بی جهت، دارا شدن، غنی شدن و یا مال اندوزی و ثروتمند شدن به ضرردیگری است. برای این کار سه شرط لازم است که جمع شود:

نخست: شرط مادی، دوم شرط حقوق و سوم شرط اخلاقی یا معنوی.

شرط مادی این است که، شخص مالی را به خود بدون مملک قانونی انتقال دهد.

در حقوق رایانه‌ای اگر کسی از طریق دست یابی به اطلاعات رایانه ای به فن آوری،

فناوری و یا فرمول ریاضی مختص تولید کالاهای صنعتی و فنی آن شرکت دست پیدا کند و از طریق آنها به تولید محصولات مشابه دست زند و موجب زیان شرکت رقیب بشود، چون از دست رنج و دانش آن شرکت ثروتمند شده و مال اندوخته است، عمل او مصداق دارا شدن بلا جهت و یا غیرعادلانه است.

شرط حقوقی دارا شدن رقیب با رضایت، قرارداد و یا اجازه طرف دیگر نباشد، در این صورت مصداق دارا شدن

غیر عادلانه می‌باشد.

از لحاظ اخلاقی و معنوی این است که رقیب با سوء استفاده از فن آوری یک شرکت به تخریب تبلیغاتی علیه

¹. Cyber-space

². Cyber-law

شرکت دیگر پردازد و به آن از هر حیث خسارت معنوی وارد کند.

در تمام موارد فوق، اگر کسی از فضای رایانه‌ای برای بردن اسرار شرکت دیگر، سوء استفاده کرده به نحوی که به ضرر دیگری موجب غنی شدن خود شود، طبق ماده یک قانون مسئولیت مدنی محکوم به جبران خسارت می‌شود. اکنون اگر کسی از طریق رایانه به سرقت اسرار شرکت‌های حقوق عمومی پردازد، که غالباً آنها شرکت‌های دولتی یا تحت پوشش دولت هستند، سوء استفاده کننده مرتکب عمل جاسوسی شده که دارای مجازات خاص خود است. (معمدنزاد، ۱۳۸۲: ۲۲۲)

روش تحقیق

روش تحقیق از نظر شیوه گردآوری اطلاعات توصیفی (پیمایشی) و از نظر هدف کاربردی بوده است. جامعه آماری پژوهش کلیه وبلاگ نویسان سایت وبلاگ و پرشین بلاگ می‌باشند که ۱۰۰۰۰ وبلاگ را شامل می‌شوند. بر اساس جدول مورگان و جرگسی حجم نمونه این تحقیق ۴۰۰ وبلاگ نویس را شامل می‌شوند. از این میان پرسشنامه‌های تکمیل شده و قابل استفاده ۳۷۰ پرسشنامه را شامل می‌شود. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته و با استفاده از طیف لیکرت بوده است. روایی پرسشنامه با مطالعه منابع و اخذ نظرات چند تن از اساتید با تجربه و صاحب‌نظر بدست آمد و برای محاسبه پایایی آن نیز تعداد ۳۰ پرسشنامه بین جامعه آماری (غیر از نمونه اصلی) توزیع و با استفاده از آلفای کرونباخ ضریب ۸۷ برآورد گردیده است. داده‌های گردآوری شده به کمک روشهای آمار توصیفی و آزمون استنباطی و از طریق نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته های تحقیق

یافته های حاصل از فرضیه اول تحقیق: بین ضعف قوانین موجود درباره جرائم اینترنتی و جرائم اینترنتی رابطه

معنی داری وجود دارد

جمع کل	ضعف قوانین					بلی	خیر
	اصلا	بسیار کم	کم	زیاد	بسیار زیاد		
۲۲۴	۳۸	۲۹	۲۷	۵۱	۷۹		
۱۳۹	۱۸	۱۶	۲۱	۳۹	۴۵		
۷	۱	۱	۲	۱	۲	بدون پاسخ	
۳۷۰	۵۷	۴۶	۵۰	۹۱	۱۲۶		جمع کل

سطح معنا داری	درجه آزادی	مقدارخی دو
۰/۰۰۰	۴	۱۵/۳۸۱

همانگونه که از نتایج خی دو در جدول فوق مشاهده می‌شود، با توجه به اینکه مقدار خی دو بدست آمده (۱۵/۳۸۱)، با درجه آزادی ۴ و در سطح خطای ۰/۰۵ که از مقدار جدول (۹/۴۹) بیشتر است و از سوی دیگر مقدار سطح معناداری (Sig=۰/۰۰۰) از مقدار ۰/۰۵ بسیار کمتر است بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان گفت بین فراوانی های مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معناداری وجود دارد و پاسخها به سمت گزینه های کاملاً موافقم و موافقم

گرایش دارد، لذا این فرضیه که بین ضعف قوانین موجود درباره جرائم اینترنتی و جرائم اینترنتی رابطه معنی داری وجود دارد، تایید می شود.

یافته های حاصل از فرضیه شماره دوم: بین نداشتن شناسنامه برخی وبلاگ ها و جرائم اینترنتی رابطه معنی داری وجود دارد.

جمع کل	نداشتن شناسنامه وبلاگ ها						بلی خیر
	اصلا	بسیار کم	کم	زیاد	بسیار زیاد		
۱۶۵	۲۱	۳۲	۳۸	۵۱	۲۳		
۲۰۵	۳۵	۵۱	۴۹	۵۳	۱۷		
۳۷۰	۵۶	۸۳	۸۷	۱۰۴	۴۰		جمع کل

سطح معنا داری	درجه آزادی	مقدار خی دو
۰/۰۰۰	۴	۳۵/۵۴۱

همانگونه که از نتایج خی دو در جدول فوق مشاهده می شود، با توجه به اینکه مقدار خی دو بدست آمده (۳۵/۵۴۱)، با درجه آزادی ۴ و در سطح خطای ۰/۰۵ که از مقدار جدول (۹/۴۹) بیشتر است و از سوی دیگر مقدار سطح معناداری (Sig=۰/۰۰۰) از مقدار ۰/۰۵ بسیار کمتر است بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان می توان گفت بین فراوانی های مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معناداری وجود دارد و پاسخ ها به سمت گزینه های کاملاً موافقم و موافقم گرایش دارد، لذا این فرضیه که بین نداشتن شناسنامه برخی وبلاگ ها و جرائم اینترنتی رابطه معنی داری وجود دارد، تایید می شود.

یافته های فرضیه سوم : بین سهولت در ساخت وبلاگ و جرائم اینترنتی رابطه معنی داری وجود دارد.

جمع کل	سهولت ساخت وبلاگ					رتبه	رتبه
	اصلا	بسیار کم	کم	زیاد	بسیار زیاد		
۲۴۳	۲۹	۵۵	۶۰	۵۳	۴۶	بلی	رتبه
۱۲۷	۲۶	۳۲	۲۸	۲۰	۲۱	خیر	
۳۷۰	۵۵	۸۷	۸۸	۷۳	۶۷	جمع کل	

سطح معنا داری	درجه آزادی	مقدار خی دو
۰/۰۰۰	۴	۱۰/۴۸۶

همانگونه که از نتایج خی دو در جدول فوق مشاهده می شود، با توجه به اینکه مقدار خی دو بدست آمده (۱۰/۴۸۶)، با درجه آزادی ۴ و در سطح خطای ۰/۰۵ که از مقدار جدول (۹/۴۹) بیشتر است و از سوی دیگر مقدار سطح معناداری (Sig=۰/۰۰۰) از مقدار ۰/۰۵ بسیار کمتر است بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان می توان گفت بین فراوانیهای مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معناداری وجود دارد و پاسخ ها به سمت گزینههای کاملاً موافقم و موافقم گرایش دارد، لذا این فرضیه که بین سهولت در ساخت وبلاگ و جرائم اینترنتی رابطه معنی داری وجود دارد، تایید می شود.

جدول شماره ۲۷: بین عدم وجود یک کد اخلاق جامع و جرائم اینترنتی رابطه معنیداری وجود دارد.

جمع کل	عدم وجود یک کد اخلاقی					رتبه	رتبه
	اصلا	بسیار کم	کم	زیاد	بسیار زیاد		
۲۱۲	۱۸	۳۹	۷۱	۵۵	۲۹	بلی	رتبه
۱۵۸	۱۵	۳۵	۵۰	۳۹	۱۹	خیر	
۳۷۰	۳۳	۷۴	۱۲۱	۹۴	۴۸	جمع کل	

سطح معنا داری	درجه آزادی	مقدار خی دو
۰/۰۰۰	۴	۶۷/۱۰۸

همانگونه که از نتایج خی دو در جدول فوق مشاهده می شود، با توجه به اینکه مقدار خی دو بدست آمده (۶۷/۱۰۸)، با درجه آزادی ۴ و در سطح خطای ۰/۰۵ که از مقدار جدول (۹/۴۹) بیشتر است و از سوی دیگر مقدار سطح معناداری (Sig=۰/۰۰۰) از مقدار ۰/۰۵ بسیار کمتر است بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان می توان گفت بین فراوانی های مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معناداری وجود دارد و پاسخ ها به سمت گزینه های کاملاً موافقم و موافقم گرایش دارد، لذا این فرضیه که بین عدم وجود یک کد اخلاق جامع و جرائم اینترنتی رابطه معنی داری وجود دارد، تایید می شود.

یافته های حاصل از فرضیه چهارم: بین فضای محدود مطبوعات و جرایم و جرائم اینترنتی رابطه معنی داری وجود

دارد

جمع کل	فضای محدود مطبوعات و جراید						بلی	خیر
	اصلا	بسیار کم	کم	زیاد	بسیار زیاد			
۲۱۰	۲۱	۱۶	۴۲	۸۰	۵۱			
۱۶۰	۱۷	۱۲	۲۸	۵۹	۴۴			
۳۷۰	۳۸	۲۸	۷۰	۱۳۹	۹۵			

مقدارخی دو	درجه آزادی	سطح معنا داری
۱۱/۷۵۲	۴	۰/۶۵۱

همانگونه که از نتایج خی دو در جدول فوق مشاهده می شود، با توجه به اینکه مقدار خی دو بدست آمده (۱۱/۷۵۲)، با درجه آزادی ۴ و در سطح خطای ۰/۰۵ که از مقدار جدول (۹/۴۹) بیشتر است و از سوی دیگر مقدار سطح معناداری (Sig=۰/۰۰۰) از مقدار ۰/۰۵ بسیار کمتر است بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان می توان گفت بین فراوانی های مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معناداری وجود دارد و پاسخ ها به سمت گزینه های کاملا موافقم و موافقم گرایش دارد، لذا این فرضیه که بین فضای محدود مطبوعات و جراید و جرائم اینترنتی رابطه معنی داری وجود دارد، تایید می شود.

نتیجه گیری

نتایج حاصل از گردآوری اطلاعات، انجام آزمون های آماری و پردازش آنها حاکی از آن است که اکثر وبلاگ نویسان، به وبلاگ نویسی با هدف ارائه گزارش های دست اول از مسائل جدید روی می آورند. یافته های این تحقیق بیانگر این امر است که از نظر وبلاگ نویسان، آنها با قوانین و جرائم اینترنتی آشنا نیستند و به دلیل عدم آشنایی با این قوانین نمی توانند در زمینه وبلاگ نویسی این نوع قوانین را اعمال نمایند. آنها بیشتر سعی شان بر این است که از انتشار مطالب تشویش آمیز در میان مخاطبان و جامعه جلوگیری نمایند.

شایان ذکر است که نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد که از منظر وبلاگ نویسان در قوانین مربوط به جرائم اینترنتی در جامعه ما ضعف وجود دارد و در کنار آن عدم برخورد قانونی با مجرمان از دلایل و عوامل مهم در جهت شیوع ارتکاب به جرائم اینترنتی می باشد. آنها معتقدند که باید در نظام حقوقی کنونی در ارتباط با جرائم اینترنتی تغییراتی صورت گیرد و از منظری دقیق تر و عمیق تر به مقوله های مرتبط با این موضوع نگاه شود.

وبلاگ نویسان با نظارت بر وبلاگ ها برای جلوگیری از تخلفات مخالفند و بر این باورند که باید تدابیر دیگری در این زمینه اتخاذ شود؛ چرا که وابستگی وبلاگ ها به سازمان های دولتی و خصوصی به شکل محدودی می تواند تخلفات و جرائم اینترنتی را تحت کنترل قرار دهد و بیشتر فضای بی اعتمادی را میان کاربران اینترنت و به طور خاص وبلاگ نویسان ایجاد می نماید.

وبلاگ نویسان معتقدند در وبلاگ ها بیان مطالبی آمیخته از تهمت و افترا، سیاه نمایی از جامعه، مطالب تشویش آمیز و جریان سازی نادرست است؛ به دلیل اینکه مطالب منتشر شده در وبلاگ ها مورد اعتماد فراوان برای مخاطبان آنهاست و درج این نوع مطالب باعث از دست رفتن مخاطبان آنها می شود.

برای آزمون فرضیه ای که ارتباط میان ضعیف بودن قوانین مربوط به جرائم اینترنتی در ارتباط با ارتکاب به جرم اینترنتی را مطرح می کند از آزمون کای اسکویر استفاده شد که نتایج پژوهش نشان داد از نظر وبلاگ نویسان ضعیف

بودن قوانین در این زمینه باعث ارتکاب به جرم اینترنتی می شود.

آزمون فرضیه دیگر که رابطه میان نداشتن شناسنامه برخی وبلاگ‌ها و جرائم اینترنتی را از طریق آزمون کای اسکویر مورد بررسی قرار داد، گویای آن است که یکی از دلایل وقوع جرائم اینترنتی نداشتن شناسنامه برای وبلاگ‌ها می باشد.

فرضیه سوم در این پژوهش نیز از طریق آزمون کای اسکویر سهولت در ساخت وبلاگ را به عنوان یکی دیگر از عوامل جرم اینترنتی مطرح می کند. از نظر ویلاگ‌نویسان ساخت وبلاگ بدون شرایط خاص، برای اقشار مختلف جامعه، بدون تعریف از چگونگی فعالیت در فضای مجازی و مقررات حاکم بر آن که تمامی اقشار بایستی به آن پایبند باشند، می تواند به عنوان عاملی در جهت ارتکاب به جرم تأثیرگذار باشد.

فرضیه دیگری که در این تحقیق از طریق آزمون کای اسکویر مورد بررسی قرار گرفت، عدم وجود کد اخلاقی در ساخت وبلاگ‌ها را باعث عدم وجود مرزبندی در زمینه فعالیت های اینترنتی و در نتیجه ارتکاب ه جرائم اینترنتی می داند.

آخرین فرضیه‌ای که در این پژوهش با استفاده از آزمون کای اسکویر انجام شده است به تأیید این مطلب می پردازد که فضای محدود مطبوعات باعث گرایش بیشتر به فعالیت در فضای مجازی بدون توجه به قوانین اینترنتی می شود.

پیشنهادها

به طور کلی با توجه به گرایش گسترده به انجام فعالیت در فضای مجازی و به طور خاص تمایل به وبلاگ نویسی به عنوان یکی از حوزه های فعالیت در فضای اینترنت، ضرورت توجه بیشتر به قوانین و مقررات مرتبط با فعالیت های اینترنتی را ایجاب می کند. در زمینه وبلاگ نویسی می توان آگاهی از قوانین و مقررات اینترنتی را به عنوان یکی از شرایط برای ساخت وبلاگ در نظر گرفت تا با این شرایط کسانی که تمایل به ساخت وبلاگ و وبلاگ نویسی دارند و شمار زیادی از کاربران اینترنتی را تشکیل می دهند، به این قوانین آگاهی یابند.

منابع

- محسنی، منوچهر، (۱۳۸۰)، نظریه های جامعه اطلاعاتی، انتشارات.....، تهران
- دادگران، محمد، (۱۳۸۷)، مبانی ارتباطات جمعی، انتشارات فیروزه، تهران
- ساروخانی، باقر، (۱۳۸۱)، جامعه شناسی ارتباطات، انتشارات اطلاعات، تهران
- معتمدنژاد، کاظم، (۱۳۸۷)، وسائل ارتباط جمعی، انتشارات دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی، تهران
- معتمدنژاد، کاظم، (۱۳۸۴)، جامعه اطلاعاتی: اندیشه های بنیادی، دیدگاه های انتقادی و چشم اندازهای جهانی، انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ها، تهران
- معتمدنژاد، کاظم، (۱۳۸۲)، حقوق ارتباط جمعی، انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ها، تهران
- اجلالی، پرویز، (۱۳۸۵)، درآمدی بر نظریه ارتباطات جمعی، انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ها، تهران
- رزاقی، افشین، (۱۳۸۵)، نظریه های ارتباطات اجتماعی، نشر آسیم، تهران
- دهقان، علیرضا، (۱۳۸۴)، نظریه های ارتباطات، انتشارات دانشگاه تهران، تهران
- مهرداد، هرمز، (۱۳۸۸)، مقدمه ای بر نظریات و مفاهیم ارتباط جمعی انتشارات فاران، تهران
- ویستر، فرانک، (۱۳۸۴)، نظریه های جامعه اطلاعاتی، ترجمه قدیمی، اسماعیل، انتشارات قصیده سرا، تهران
- اینگلیس، فرد، (۱۳۸۷)، نظریه رسانه ها، ترجمه، حقیقت کاشانی، محمود، انتشارات مرکز تحقیقات، مطالعات و سنجش برنامه های صدا و سیما، تهران

- Baran, Stanley, (2004), **Mass Communication Theory: Foundations, Ferment, and Future**, Barnes and noble publication, Routledge publication
- Casmir, Fred, (2005) **Building communication theories: a socio/cultural approach**, Routledge publication
- Windeatt, Scott, (2006) **The internet**, Oxford university press

A Study of Social Webbloggers' Acquaintance with the Internet Laws and Crimes

Abdolreza Shahmohammadi (PhD) *

Azadeh Taati(MA) **

Abstract

This research is done to study the social weblogger's acquaintance with the laws and crimes. Data collection method is descriptive or survey method and its aims are applied method. the population is all the 10000 social web loggers in Persian log and Blogfa. Its sampling is about 400 webloggers. The research has used questionnaires with Likert range for data collection and analyzed through SPSS software.

The research findings showed that most bloggers use it in order to provide the latest news and reports. They also said that they are not familiar with laws and cyber crime. the respondents also reiterated that can not apply the laws and rules due to the fact of lack of familiarity with them.

Key words: Weblog, Internet, Social Webblog, Cyber, Law, Crimes

* Assistant Professor and Faculty Member-Islamic Azad University/Tehran Central Branch / abreza@gmail.com

** MA in Communication-Islamic Azad University/Tehran Central Branch